

Memento mori: antički svijet mrtvih podvelebitskog prostora (MeMori)

Izvor financiranja: Sveučilište u Zadru

Šifra projekta: IP.01.2023.22

Trajanje projekta: 1. listopada 2023. do 30. rujna 2025.

Voditeljica projekta:

izv. prof. dr. sc. Zrinka Serventi, Sveučilište u Zadru, Hrvatska

Istraživačka grupa:

prof. dr. sc. **Anamarija Kurilić**, Sveučilište u Zadru, Hrvatska

izv. prof. dr. sc. **Josipa Baraka Perica**, Sveučilište u Zadru, Hrvatska

doc. dr. sc. **Ivan Jerković**, Sveučilište u Splitu, Hrvatska

dr. sc. **Marina Jurjević**, Zavičajni muzej Pučkog otvorenog učilišta Obrovac, Hrvatska

Krešimir Baljkas, mag. educ. hist., Sveučilište u Zadru, Hrvatska

Lea Lovrić, studentica, Sveučilište u Zadru, Hrvatska

Luka Žarković, student, Sveučilište u Zadru, Hrvatska

Teorijsko polazište i znanstveni doprinos:

Projekt Memento mori: antički svijet mrtvih podvelebitskog prostora (MeMori) je multidisciplinarni projekt koji uključuje povijest, arheologiju i biološku antropologiju te pripada temeljnim znanstvenim istraživanjima kojima se kroz analizu grobova i nadgrobni natpisa te ostalih relevantnih izvora unapređuju postojeća znanja iz antičke rimske povijesti i arheologije, prije svega iz domene antičke socijalne povijesti, svakodnevice i duhovnog života, akulturacije i romanizacije.

Svijet mrtvih od najranijih je razdoblja u živima izazivao oprečne emocije te su stvoreni razni običaji kako bi se olakšao oproštaj od preminulih, kao i njihov prelazak u zagrobni svijet, što zorno pratimo i u rimskom društvu kroz cjelokupno njegovo trajanje. Sepulkralne teme bile su omiljene antičkim piscima, ali nažalost one pružaju vrlo ograničene informacije o društvenim i kulturnim konvencijama teritorija izvan samog središta rimske države. Jasno je, dakako, da se širenjem rimske vlasti s Apeninskog poluotoka na druge dijelove sredozemnog svijeta i njegovog zaleđa šire i rimski običaji, ali o takvim procesima romanizacije i akulturacije pisani izvori uglavnom šute. Zbog toga su istraživanja lokalnih “case studies”, u pravilu utemeljena na epigrafskim i arheološkim podacima, značajna za spoznavanje ključnih pitanja iz svih aspekata rimskog života (i smrti). Kroz ovaj projekt obradit će se upravo jedan od takvih studija slučaja, odnosno teritorij podvelebitskog prostora koji

je u velikoj mjeri nedovoljno znanstveno valoriziran. Kroz analizu izvora i dostupnih arheoloških podataka, epigrafskih spomenika te uz nova arheološka istraživanja ciljanih antičkih nekropola i antropološku analizu pokojnika koji potječu s tih nekropola cilj je dobiti širi kontekst romanizacije ovog prostora, a time i razvoja rituala i pogrebnih praksi sve do kraja kasne antike. Interdisciplinarni i multidisciplinarni pristup omogućit će sveobuhvatan istraživački postupak, pri čemu će fokus biti na nekropolama koje su reprezentanti različitih procesa romanizacije (dihotomija ruralno-urbano), vremenskih perioda (principat – kasna antika), geomorfoloških i ekonomskih uvjeta (otočni prostor – kopno) i društvenih struktura. Ciljane grupe korisnika ovih istraživanja su znanstvenici i šira javnost te se nakon provedenih istraživanja rezultati projekta namjeravaju publicirati u znanstvenim časopisima, predstaviti na znanstvenim kongresima, javnim predavanjima, radionicama i izložbi.

Ciljevi projekta:

- Prikupiti, dokumentirati i znanstveno vrednovati te analizirati nadgrobne spomenike i nekropole s podvelebitskog područja.
- Obaviti arheološka istraživanja (rekognosciranje, iskopavanje, dokumentiranje) odabranih lokaliteta.
- Obaviti povijesno i arheološko sintetsko proučavanje građe.
- Predstaviti rezultate znanstvenoj javnosti (predavanja, skupovi, izložbe, publikacije).
- Predstaviti rezultate široj javnosti (predavanja, objave u tiskanim sredstvima priopćavanja u digitalnim formatima, radionice, izložbe).
- Provesti antropološke i druge analize osteološke građe.